

1970-1971'de Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu'nun yayın organı İleri dergisinin 6. sayısının yazı işleri sorumlusu, THKP-C'nin gayri resmi yayın organı Kurtuluş gazetesini yayımlayan üç kişiden birisi olarak o dönem Parti-Cephe hareketinin içindeydim. Örgütün kuruluşunu duyum olarak biliyordum.

THKO büyük oranda Ankara ve ODTÜ merkezli bir örgüttü. Ben de aynı üniversitede bulunmakla birlikte THKO ile örgütsel ilişkim olmadı. Ancak THKO tabanından insanları tanıyordum ve ilişkim de vardı.

Kafamda yıllardan beri var olan ve cevap için iki örgütün de ön planında bulunan ve hayatta kalmış değişik insanlara sorduğum soru şuydu: Neden bu iki örgüt ayrı olarak kuruldu?

Evet, arada teorik ayrılıklar vardı, ama bunlar anlaşılacak konular değildi.

THKO, ülkeyi yarı sömürge yarı feodal olarak görüyordu ve yapılacak devrimin de özünde toprak devrimi olacağını savunuyordu.

THKP-C ise anti emperyalist anti oligarşik devrim anlayışıyla, anti kapitalist içeriği ağır basan demokratik bir devrimden yanaydı.

İki örgüt de halk savaşını ve bu savaşın da silahlı küçük bir çekirdeğin eyleminin gelişmesiyle başlayacağını savunuyordu. Bu aşamanın adına öncü savaşı ya da başka bir şey denilmesi önemli değildi.

Hal böyle iken, THKO'nun tabanının THKP-C'lilere karşı tutumu hiç de iyi değildi.

"Siz eylem yapamazsınız, sadece konuşursunuz ama yapamazsınız" belirlemesi en fazla duyduğum söz idi. Mahir Çayan için ise "kalem efendisi", "kariyerist" deniliyordu.

Tabandaki bu yaygın söylem herhalde örgütün üst kademesinden bağımsız olarak oluşmamıştı.

Yine tabandan bildiğim kadarıyla THKP-C'lilerin THKO'ya yaklaşımı daha olumluydu.

Dağa çıkıp silahlı eylem başlatmakla halkın ayaklanacağına inanmıyorlar ve bunun için başlangıçtan itibaren parti ya da benzeri bir yapının gerekli olduğunu düşünüyorlardı.

THKO'nun bu konudaki görüşü ise, o dönemin ünlü sözüyle, "mücadelenin kızıl alevleri içinden doğacak örgüt" idi.

THKO'nun 1969'da kuruldu ve militanları eğitim görmek için Filistin'e gidip geldiler. Bunlardan Hüseyin İnan'ın da aralarında bulunduğu bir grup dönüş yolunda yakalandı ve bir süre hapisanede kaldı.

Edindiğim bilgiye göre, Deniz, o dönemde kendilerine katılmak istediğini iletiyor.

İstanbul'da Deniz'i tanıyan zamanın Ant Yayınları editörü Doğan Özgüden'e göre ise, 1970 yılı başlarında Ankara'ya gitmeden önce Deniz dağa çıkma fikrine sahip değildi.

Burada tarihten daha çok önemli olan, DÖB (Devrimci Öğrenci Birliği) çevresinin Deniz'in yeni yönelimine sempati duymamasıdır.

İstanbul'da DÖB'deki arkadaşlarıyla çok sayıda öğrenci eylemine giren Deniz, Cihan Alptekin, Ömer Ayna ve birkaç kişi dışında silahlı mücadele çizgisine katılacak insan bulamaz.

Konuştuğum bir arkadaşın, “Deniz’e ihanet ettiler” ifadesine katılamıyorum. Sonuçta silahlı mücadeleyi, gerilla savaşını, kısaca başka bir mücadele çizgisini gündeme getiriyorsunuz ve o güne kadar birlikte yürüdüğünüz insanların büyük bölümüyle yollarınız ayrılıyor.

Deniz’in yönelimini tasvip etmeyenleri yanlış düşünmekle eleştirebilirsiniz ama bu yönetime ihanet denilemez.

THKO, ağırlıklı Ankara ve ODTÜ merkezli bir örgüttü ve o dönem öyle de kalacaktı.

1971-72’de Ankara’da THKO tabanıyla sürekli ilişki içinde olduğum için bildiğim başka gelişmeler de vardı.

THKP-C’nin silahlı eylemleri, THKO açısından bir çeşit “rüştünü kanıtlama” gibiydi.

Kartal-Maltepe cezaevinden birlikte kaçış ve ardından Denizlerin idamının önlenmesi konusunda güç birliği yapılması iki örgütü birbirine yaklaştırdı.

Burada dikkat edilmesi gereken iki nokta vardır:

Birincisi: Pratikteki yakınlaşmanın teorik karşılığı da var mıydı, bilinmiyor.

O günlerin hızlı gelişen olayları içinde yoktu da denilebilir.

İkincisi: Kızıldere’ye kadar uzanan yukarıdaki yakınlaşmanın tabanda karşılığı yoktu.

Ankara’da THKO ile herhangi bir örgütsel ilişkimiz ya da yakınlaşmamız söz konusu değildi.

ODTÜ'de bile böyle bir ilişkiden söz edilemezdi.

Nitekim Denizlerin kurtarılması için yapılan iki Ankara merkezli eylem (Ankara-İstanbul yolcu uçağının Sofya'ya kaçırılması ile Jandarma Genel Komutanı Kemalettin Eken'e yönelik ve rehin almayı amaçlayan ancak başarılı olamayan eylem) tümüyle THKO'nun eylemleriydi.

THKO tabanından tanıdık insanlarla –sonuçta aynı okuldandık- aramızda gizlenme sorunuyla ilgili bazı dayanışmalar oluyordu ama bunun ötesinde bir şey yoktu.

Buradan 1974-1980 dönemine atlarsak; THKP-C'nin silahlı mücadele çizgisini sürdürmek isteyen örgütlerle, THKO'nun çizgisini sürdüren Türkiye Devriminin Yolu adlı örgütün ortak bir eylemi söz konusu olmadı.

Herhalde tek ortak eylem, o da aynı koşuğa kalmanın getirdiği coğrafi yakınlıktan olsa gerek, Nisan 1980'de Sağmalcılar Cezaevi'nden TDY mensubu iki arkadaşla birlikte firar etmemizdi.

Baştaki soruyu tekrar soracak olursam: THKO ve THKP-C neden iki ayrı örgüt olarak kuruldu?

İki örgütün üst kademesindeki eylem birliğinin tabana yansımamasından ve 1974 sonrasında da iki partinin uzantısı durumundaki örgütlerin işbirliği yapmamasından hareketle, aradaki ayrılığın basit bir şey olmadığı sonucuna varılabilir.

Bilgim Ankara ile sınırlı olduğu için sadece bu kentle ilgili konuşabilirim, ama THKO'nun en büyük gücünün bu kentte olduğu, önemli tüm eylemlerini bu kentte yaptığı dikkate alınırca, bu deneyimin önemli bir gerçekliği yansıttığı da söylenebilir: 1971-74 döneminde Ankara'da iki örgütün tabanından dışarıda kalmış olanlar birbirleriyle zorunlu olmadıkça ilişki kurmazdı ve birbirlerinden de açıkçası pek hoşlanmazdı.

Onlar bizi pasifist bulurdu, biz de onları fazla düşünmeden eyleme giren insanlar olarak

değerlendirirdik.

ODTÜ'den bildiğim kadarıyla kimse bize THKO'lular aleyhinde bir şey söylememiştir. Hatta 1970 yılı kış aylarında THKO taraftarlarınca okuldaki bir kantin soyulunca kızmış ve bir önceki Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Ali Artun'a, "bunlara ne zaman tavır alınacak" deyi sormuştum. O da, "sert olmamak gerek, ilerde belki ittifak yaparız" demiştir.

Sonuçta hepimiz silahlı eylemlere girmiştik ya da girecektik ama THKO'lular bize fazla heyecanlı, yaptığı iş üzerinde fazla düşünmeyen arkadaşlar gibi geliyordu.

Onlar da bize fazla kafa yoran ve eylemi kaçıran pasifistler olarak bakıyordu.

Bu durumda iki örgütün neden ayrı ayrı kurulduklarını tahmin etmek zor olmasa gerek.

Tahminimin doğruluğunu THKO'nun önde gelen ve yıllarca hapis yatmış bir kadrosuyla konuştuğumda daha iyi anladım.

Sürecek...